

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2026.01.01.16>

dr Michał SŁUŻALEC

<https://orcid.org/0000-0002-2468-2734>

członek Częstochowsko-Piotrkowskiej Izby Adwokackiej

e-mail: m.sluzalec@ujd.edu.com

Tajemnica mediatora a przestępczość seksualna na szkodę małoletnich – wybrane zagadnienia

Streszczenie

Tematyka podjęta w artykule odnosi się do problematyki zagadnienia tajemnicy mediacji pozostającej w konflikcie ze zobowiązaniem prawnym – obowiązkiem denuncjacji na gruncie art. 240 § 1 kodeksu karnego. Zasadą we wszystkich postępowaniach pozostaje, że sama mediacja ma odbywać się w formule poufności, mediator zaś jest zobowiązany (co do zasady) do zachowania informacji pozyskanych w toku mediacji w tajemnicy. Niemniej treść art. 178a kodeksu postępowania karnego wprowadza wyjątek – w zakresie odnoszącym się do prawnego obowiązku denuncjacji.

Zasadniczy cel artykułu to ocena zasadności ustawowego wyłączenia tajemnicy zawodowej w mediacji prowadzonej w postępowaniu karnym w sytuacji, kiedy dotyczy ona informacji o przestępstwach określonych w art. 240 § 1 k.k. z równoczesną oceną – systemową prewencji przestępczości na tle seksualnym na szkodę małoletnich w zestawieniu z pozostałymi procedurami. W pracy sformułowano wniosek *de lege ferenda*.

Słowa kluczowe: tajemnica mediatora; przestępczość seksualna na szkodę małoletnich; tajemnica zawodowa; mediacja.

Wprowadzenie

Mediacja stanowi ważny instrument w zakresie dotyczącym rozwiązywania sporów, jak również możliwości pozasądowego uzyskania i wypracowania wspólnego stanowiska między skonfliktowanymi stronami. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że:

Mediacja jest dobrowolnym, poufnym i pozbawionym nadmiernego formalizmu sposobem rozwiązywania sporów w drodze bezpośredniej komunikacji, w trakcie której strony

– wspomagane przez bezstronną i neutralną, odpowiednio przygotowaną osobę – wspólnie szukają satysfakcjonującego je porozumienia i uzyskania wzajemnie akceptowalnej ugody¹.

Jednym z kluczowych elementów umożliwiających sprawne oraz rzetelne przeprowadzanie procesu mediacyjnego pozostają gwarancje jej przypisane – wśród nich można wskazać m.in. dobrowolność, bezstronność czy niejawność. Inną z zasadniczych reguł mediacji jest tajemnica mediatora (korespondująca z zasadą poufności tj. art. 23a § 7 kodeksu postępowania karnego²). Standard ten pozostaje powiązany z tajemnicami zawodowymi, zaś dzięki jego występowaniu podmioty korzystające z mediacji mają przeświadczenie, że żadne przedstawione w toku mediacji informacje nie zostaną wykorzystane przeciw nim. Takie ujęcie umożliwia przybliżenie wypracowania konsensusu oraz pomaga w podejmowaniu decyzji odnośnie do zgody na mediację³.

Jak wynika z opracowania pt. *Postępowania w sprawach karnych w sądach powszechnych zakończone w wyniku postępowania mediacyjnego w latach 1998–2024* w roku 2024 na 3333 prowadzone mediacje 2085 zostało zakończonych ugodą (około 63%). Podobnie w roku 2023: na 3459 mediacji 2106 zostało zakończonych ugodą (około 61%)⁴. Taki stan przedstawia wartość dodaną, jaką niesie za sobą mediacja jako element wspomagający rozwiązywanie sporów między stronami.

Standardy tajemnicy mediatora występują na gruncie różnych procedur. Dla potrzeb przeprowadzenia przedmiotowej analizy zasadniczo punktem odniesienia pozostanie postępowanie karne. Niemniej w pracy nastąpi odniesienie również do regulacji występujących w innych niż kodeks postępowania karnego, w szczególności w powiązaniu z treścią art. 240 § 1 k.k.⁵

Zakres dotyczący obowiązku denuncjacji stanowi ważny obszar dyskusji nie tylko doktryny prawa, ale także różnych instytucji państwowych⁶. Prawne zobowiązanie wynikające z art. 240 § 1 k.k. stanowi także pewne odzwierciedlenie

¹ T. Cyrol, *Zasada poufności mediacji*, [w:] K. Wojtanowicz, M. Pękala (red.), *Oblicza mediacji. Wybrane zagadnienia*, Kraków 2021, s. 39.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, Dz. U. z 2025 r. poz. 46 ze zm.

³ P. Sołtysiak, *Mediacja jako alternatywna metoda rozwiązywania sporów*, „Gubernaculum et Administratio” 2012, nr 2(6), s. 9–10.

⁴ Ministerstwo Sprawiedliwości, *Postępowania w sprawach karnych w sądach powszechnych zakończone w wyniku postępowania mediacyjnego w latach 1998–2024*, <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/download,2853,20.html> [dostęp: 7.04.2025].

⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2025 r. poz. 383. Dalej: k.k.

⁶ Zob. np. M. Królikowski, *Problemy z nowym zakresem zawiadomienia o przestępstwie*, „Forum Prawnicze” 2021, nr 4(66), s. 3–24. Drugi Raport Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, Warszawa 2022, <https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2022/12/raport-drugi-www-1.pdf> [dostęp: 7.04.2025], s. 23; Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2022 r., I KZP 5/22, OSNK 2022, nr 9, poz. 32.

standardów ochrony wdrażanych w stosunku do małoletnich – w tym wymiarze szczególne znaczenie ma prewencja przestępczości seksualnej, która doprowadziła do rozszerzenia katalogu przestępstw zaliczanych do prawnego obowiązku denuncjacji⁷.

Celem przedmiotowej pracy pozostaje ocena zasadności ustawowego wyłączenia tajemnicy zawodowej w mediacji prowadzonej w postępowaniu karnym w sytuacji, kiedy dotyczy ona informacji o przestępstwach określonych w art. 240 § 1 k.k.⁸ Uwzględniając standardy dotyczące systemu prewencyjnego przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich, dla potrzeb przedmiotowego opracowania wykorzystane zostaną zarówno unormowania dotyczące standardów wolności i praw jednostki w ujęciu konstytucyjnym, jak i zasady i funkcje znowelizowanego systemu prewencyjnego w obszarze przestępczości seksualnej. W pracy wykorzystana zostanie metoda dogmatyczna prawna.

Prewencja przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich

Należy zauważyć, że na gruncie znowelizowanych przepisów (proces intensyfikacji nowych rozwiązań prewencyjnych występuje od 2016 r.) zakres standardów dotyczących przeciwdziałania przestępczości na tle seksualnym wobec małoletnich jawi się jako aspekt bardzo szeroki i podlegający zainteresowaniu władz publicznych, jak również społeczności. Warto zwrócić uwagę, że prewencja przestępczości seksualnej w stosunku do małoletnich doprowadziła do powołania nowych instytucji występujących w celu ochrony małoletnich w obsza-

⁷ Zob. kompetencje do przyjmowania zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 – art. 22 ust. 2 Ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Dz. U. z 2024 r. poz. 94 dalej: Komisja; Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, Dz. U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.

⁸ Do przestępstw zalicza się: art. 118 (ludobójstwo); art. 118a (zbrodnie przeciwko ludzkości); art. 120 (stosowanie środków masowej zagłady); art. 121 (wytwarzanie, gromadzenie lub obrót zakazanymi środkami masowej zagłady lub środków walki bądź prowadzenie badań w tym celu); art. 122 (stosowanie niedopuszczalnych sposobów lub środków walki wbrew przepisom prawa międzynarodowego); art. 123 (zamach na życie lub zdrowie jeńców wojennych lub ludności cywilnej); art. 124 (inne przestępne naruszenie prawa międzynarodowego), art. 127 (zamach stanu); art. 128 (zamach na konstytucyjny organ RP); art. 130 (szpiegostwo), art. 134 (zamach na życie Prezydenta RP); art. 140 (zamach na jednostkę sił zbrojnych RP); art. 148 (zabójstwo); art. 148a (przyjęcie leczenia zabójstwa), art. 156 (ciężki uszczerbek na zdrowiu); art. 163 (sprowadzenie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego); art. 166 (zawładnięcie statkiem wodnym, powietrznym, publicznym środkiem transportu lądowego); art. 189 (bezprawne pozbawienie wolności); art. 197 § 3–5 (zgwałcenie kwalifikowane); art. 198 (seksualnie wykorzystanie bezradności lub ograniczonej poczytalności); art. 200 (seksualne wykorzystanie małoletniego); art. 252 (wzięcie zakładnika) lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

rze ich wolności seksualnej. W szczególności w tym zakresie można zwrócić uwagę na Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, jak również Państwową Komisję do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15. Komisja stanowi ważnego uczestnika w procesie zawiadomiania o możliwości popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego w rozumieniu art. 240 § 1 k.k. Wynika to z faktu, że zgłoszenie informacji o popełnionym przestępstwie może być poczynione wobec Komisji⁹.

Nie bez znaczenia pozostaje również obowiązująca w procedurze karnej tajemnica mediatora. W treści art. 178a k.p.k., wprowadzającym ów tajemnicę, można odszukać wyłączeń w kontekście przestępstw określonych w art. 240 § 1 k.k. Takie wyłączenie koresponduje z występującymi rozwiązaniami w ujęciu prewencyjnym¹⁰. Pozostając w obszarze zakreślonym tematycznie, tj. przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich poniżej lat 15, należy wskazać na nowelizację art. 240 § 1 k.k., która miała miejsce w 2017 r.¹¹ Nowelizacja poszerzyła katalog przestępstw, względem których występuje obowiązek denuncjacji. Do przedmiotowego katalogu dołączono m.in. art. 197 § 3–5 k.k. Tym samym występuje obowiązek poinformowania właściwego organu o wiarygodnej informacji o przestępstwie. Bezpośrednio w treści art. 240 k.k. znajduje się podstawa wyłączenia karalności odnośnie do dwóch grup podmiotów, tj. pokrzywdzonego (art. 240 § 2a k.k.), jak i sprawcy czynu zabronionego bądź jego osoby najbliższej (art. 240 § 3 k.k.). Zatem ustawodawca w treści przepisów prawa materialnego nie wyłącza innych podmiotów spod obowiązku denuncjacji. W tym wymiarze pomocą do ustalenia, czy wobec danych osób obowiązek występuje czy nie pozostają przepisy znajdujące się w innych aktach normatywnych. W doktrynie przyjmuje się wyłączenie od obowiązku denuncjacji m.in. wobec obrońcy, jak i duchownego, który pozyskał informacje w trakcie spowiedzi (art. 178 k.p.k.). Odmienne uregulowanie można odszukać odnośnie do mediatora – albowiem w tym przypadku ustawodawca przewidział bezpośrednie wyłączenie tajemnicy tylko jeśli dotyczy to przestępstw określonych w art. 240 § 1 k.k. Zatem na mediatorze – który pozyskał informacje od stron postępowania karnego w toku prowadzonej mediacji ciąży prawny obowiązek denuncjacji.

Znaczenie takiego unormowania jest związane także z faktem, że ustawodawca nie wyłącza uprawnień do mediowania w żadnej sprawie. Oznacza to, że także w sprawach dotyczących przestępstw seksualnych, w tym np. 197 § 4 k.k.,

⁹ M. Służalec, *Kompetencje Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wobec art. 240 k.k.*, „Ius Et Administratio” 2023, nr 53(4), s. 167–177.

¹⁰ W szczególności względem kompetencji i procedur wyjaśniających stosowanych przez Komisję.

¹¹ Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. poz. 773.

istnieje możliwość mediacji¹². W toku postępowania karnego małoletni pokrzywdzony samodzielnie nie reprezentuje swoich interesów, zaś w zależności od układu procesowego będzie reprezentowany bądź przez przedstawicieli ustawowych, bądź przez reprezentanta wyznaczonego przez sąd rodzinny (*vide* art. 51 k.p.k.).

Pozostając w wymiarze dotyczącym obowiązku denuncjacji nałożonego na mediatora, można wskazać następujące twierdzenia: 1. Mediator nie ma obowiązku powiadamiania o czynie zabronionym w myśl art. 240 § 1 k.k. – jeśli sprawa dotyczy tego samego zdarzenia (czynu zabronionego), względem którego toczy się mediacja w toku sprawy; 2. Mediator ma obowiązek każdorazowego powiadomienia o przestępstwie w myśl art. 240 § 1 k.k. – jeśli uzyska informacje o innym przestępstwie (czynie zabronionym) podlegającym obowiązkowi denuncjacji niż czyn zabroniony, względem którego toczy się mediacja w toku sprawy.

Byt prawny art. 240 § 1 k.k. zostaje istotnie powiązany z wolnościami i prawami człowieka. Przestępstwa dookreślone w treści art. 240 § 1 k.k. stanowią szereg czynów zabronionych o wysokim zagrożeniu oraz wysokim stopniu społecznej szkodliwości. Rozszerzenie katalogu czynów zabronionych m.in. o art. 197 § 4 k.k. stanowi odzwierciedlenie konstytucyjnego obowiązku władzy publicznej do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego względem prawidłowego rozwoju dzieci (co wynika z art. 31 ust. 3 w związku z art. 72 ust. 1 i art. 31 ust. 1 Konstytucji RP)¹³. Ważnym pozostaje, że „na organach władzy publicznej ciąży obowiązek odpowiedniego reagowania na zagrożenia oraz wdrażania instrumentów zabezpieczających prawidłowy rozwój małoletnich w myśl art. 72 ust. 1 ustawy zasadniczej”¹⁴. Jednym z elementów umożliwiających zapewnienie bezpieczeństwa pozostaje także odpowiednie wprowadzanie ograniczeń odnośnie do wolności i praw – tj. na gruncie art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. W wymiarze dotyczącym tajemnicy mediacji zestawiają się przede wszystkim wolność seksualna oraz prawo do prywatności. Standardy proceduralne mediacji ścierają się z ochroną tychże swobód. Przy czym wydaje się, że potencjalność zagrożeń, które noszą za sobą czyny zabronione określone w art. 240 § 1 k.k. uzasadniają ograniczenie tajemnicy mediatora.

¹² Innym zagadnieniem pozostaje zasadność przeprowadzania takiego typu mediacji – przede wszystkim mając na względzie potencjalność wtórnej wiktyimizacji dziecka, stopień jego dojrzałości, jak i zapewnienie innych standardów mediowania (np. występowania wyspecjalizowanej osoby, która zabezpieczyłaby dobro dziecka). Jest to zagadnienie bardzo delikatne, biorąc pod uwagę nadrzędny interes pokrzywdzonego dziecka.

¹³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

¹⁴ M. Służalec, *Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym jako wymiar realizacji konstytucyjnej zasady ochrony praw dziecka*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2024, nr 5, s. 262.

Proceduralna zasada tajemnicy mediacji

Tajemnica mediatora to zasadniczy gwarant prowadzonego postępowania. Zakres poufności pozyskiwanych w toku mediacji danych znajduje odzwierciedlenie w postępowaniu karnym (art. 178a k.p.k.), postępowaniu cywilnym (art. 183(4) § 2 k.p.c. i art. 259(1) k.p.c.), postępowaniu administracyjnym (art. 96j § 2 k.p.a. i art. 83 § 4 k.p.a.), postępowaniu przed sądami administracyjnymi (art. 116c § 2 p.p.s.a.)¹⁵. Tym samym wszelkie przedstawione powyżej procedury przewidują poufność mediacji i konieczność zachowania informacji bez ich ujawniania. Istotne pozostaje, że brak zastosowania się do wymagań odnośnie do konieczności pozostawienia danych w tajemnicy spowoduje naruszenie penalizowane treścią art. 266 § 1 kodeksu karnego.

Sama proceduralno-karna zasada tajemnicy mediacji określona jest w art. 178a k.p.k. Należy zgodzić się z twierdzeniem Piotra Krzysztofa Sowińskiego, że:

art. 178a k.p.k. wyłącznie o zakazie przesłuchania mediatora jako świadka, co nie jest wskazaniem tożsamym, acz uprawniającym do wniosku, iż w granicach tego zakazu dowodowego objęty nim mediator ma obowiązek ochrony wskazanych tam faktów przed nieuprawnionym ich ujawnieniem, ergo jest osobą zobowiązaną do zachowania ich w tajemnicy¹⁶.

Regułą pozostaje, że nie ma, co do zasady, możliwości przesłuchania mediatora co do faktów, o których dowiedział się w trakcie mediacji. Potencjalność przesłuchania może wynikać z treści art. 180 § 1 k.p.k. – jednak konieczne pozostaje zwolnienie osoby z tajemnicy przez właściwy organ procesowy. Przy czym wobec bezpośredniego wyartykułowania, że przedmiotem tajemnicy nie są informacje pozyskane od stron w toku mediacji, a dotyczące przestępstw określonych enumeratywnie w treści art. 240 § 1 k.k., w tym wymiarze nie zachodzi potrzeba zwolnienia¹⁷. Przy czym wyłączenie występuje tylko wobec prawnego obowiązku denuncjacji określonego w treści art. 240 § 1 k.k., a nie społecznego obowiązku denuncjacji w myśl art. 304 § 1 k.p.k. Taki stan wynika wprost z literalnej wykładni art. 178a k.p.k. i nie może podlegać wykładni rozszerzającej.

Względem przedstawionych powyżej reguł poufności określonych w przepisach proceduralnych (administracyjnych, cywilnych, karnych) należy zwrócić uwagę na szczególną regulację określoną w k.p.k. W tym wymiarze ustawo-

¹⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.; Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dz. U. z 2024 r. poz. 572; Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.

¹⁶ P.K. Sowiński, *Zakaz dowodowy przesłuchania mediatora w postępowaniu cywilnym, administracyjnym i karnym. Elementy wspólne i różnicujące (uwagi na tle art. 1834 § 2 k.p.c., art. 83 § 4 k.p.a. oraz art. 178a k.p.k.)*, „Acta Iuridica Resoviensia” 2021, nr 1(32), s. 199.

¹⁷ M. Rusinek, *Zakaz przesłuchiwanie mediatora (art. 178a K.P.K.)*, [w:] J. Skorupka (red.), *System Prawa Karnego Procesowego*, t. 8: *Dowody. Cz. 1*, Warszawa 2019, s. 2015–2018.

dawca wyłącza wprost z obowiązku zachowania w tajemnicy wiarygodnych informacji o przestępstwie w myśl art. 240 § 1 k.k., tj. w zakresie prawnego obowiązku denuncjacji¹⁸. Wyłącznie w przypadku przepisów procedury karnej ustawodawca przewidział wyłączenie tajemnicy w obszarze informacji z zakresu art. 240 § 1 k.k. Takie rozwiązanie wydaje się pozostawać niespójne systemowo w odniesieniu do pozostałych procedur i bezwzględności zakazu dowodowego. Przede wszystkim skoro prawodawca zintensyfikował swoją aktywność w wymiarze prewencji i penalizacji przestępczości seksualnej – albowiem: wprowadził standard zakazu dowodowego tajemnicy mediacji w procesie karnym, od 13 lipca 2017 wprowadzono obowiązek denuncjacji w wymiarze dotyczącym zgwałcenia małoletniego, wprowadzono instytucję w postaci Państwowej Komisji wyjaśniającej sprawy, odnośnie do których doszło już do przedawnienia karalności – to brak tożsamyh rozwiązań w postępowaniu cywilnym i administracyjnym może powodować spory odnośnie do konfliktu między obowiązkiem z 240 § 1 k.k. a obowiązkiem z 266 § 1 k.k.¹⁹

Podsumowanie

Przyjęcie przez ustawodawcę zasady poufności skorelowanej z obowiązkiem zachowania informacji co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego, prowadząc postępowanie mediacyjne, jest w pełni zasadne. Dzięki takiej gwarancji nie tylko występują gwarancje względem podmiotów biorących udział w procedurze mediacyjnej, ale jawi się ona również jako ważny standard postępowania umacniający rolę i znaczenie mediatorów.

Przypisanie przez ustawodawcę tajemnicy zawodowej umacnia sprawowanie funkcji mediatora i poczucie bezpieczeństwa jednostek przystępujących do procedury mediacyjnej. Wyłączenie określone w treści art. 178a k.p.k. stanowi odzwierciedlenie potrzeby zagwarantowania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przy czym, biorąc pod uwagę wagę naruszeń dóbr chronionych prawem względem czynów zabronionych, o których mowa w treści art. 240 § 1 k.k. – w tym przestępstw seksualnych na szkodę małoletnich, takie wyłączenie wydaje się być w pełni uzasadnione. Nie powoduje ono ograniczenia atrakcyjności mediacji, ale stanowi dodatkowy element ochrony – w tym także w szeroko no-

¹⁸ Art. 240 § 1 k.k. „Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, art. 118a, art. 120–124, art. 127, art. 128, art. 130, art. 134, art. 140, art. 148, art. 148a, art. 156, art. 163, art. 166, art. 189, art. 197 § 3–5, art. 198, art. 200, art. 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadomia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

¹⁹ Zob. E. Plebanek, *Ujawnienie tajemnicy lekarskiej w procesie karnym a odpowiedzialność karna lekarza*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2020, nr 2, s. 65–98; K. Eichstaedt, *Tajemnica dziennikarska – wybrane zagadnienia*, „Media – Kultura – Społeczeństwo” 2019, nr 14, s. 15–25.

welizowanym obszarze prewencyjnym względem przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich.

De lege ferenda zasadnym byłoby ujednoczenie treściowe tajemnicy mediatora we wszystkich procedurach, albowiem nie sposób wykluczyć – w szczególności w sprawach cywilnych (np. z zakresu czynów niedozwolonych), że pozyskane dane mogą stanowić także informacje znajdujące się w katalogu art. 240 § 1 k.k. W takim układzie pojawiają się wątpliwości, czy mediator ma prawny obowiązek zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w rozumieniu art. 240 § 1 k.k., czy też naraża się na odpowiedzialność karną za ujawnienie lub wykorzystanie informacji, z którą zapoznał się w związku z pełnioną funkcją (art. 266 § 1 k.k.). Brak spójności odnośnie do tajemnicy mediatora względem wszelkich procedur nie służy założeniom, które niesie za sobą treść art. 240 § 1 k.k. oraz systemowemu ujęciu prewencji przestępczości seksualnej.

Bibliografia

Literatura

- Cyrol T., *Zasada poufności mediacji*, [w:] K. Wojtanowicz, M. Pękała (red.), *Oblicza mediacji. Wybrane zagadnienia*, Kraków 2021. <https://doi.org/10.15633/9788374386753.02>.
- Eichstaedt K., *Tajemnica dziennikarska – wybrane zagadnienia*, „Media – Kultura – Społeczeństwo” 2019, nr 14. https://doi.org/10.25312/2451-2737.14/2019_02ke.
- Królikowski M., *Problemy z nowym zakresem zawiadomienia o przestępstwie*, „Forum Prawnicze”, 2021, nr 4(66). [https://doi.org/10.32082/fp.4\(66\).2021.558](https://doi.org/10.32082/fp.4(66).2021.558).
- Plebanek E., *Ujawnienie tajemnicy lekarskiej w procesie karnym a odpowiedzialność karna lekarza*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2020, nr 2.
- Rusinek M., *Zakaz przesłuchiwanie mediatora (art. 178a K.P.K.)*, [w:] J. Skorupka (red.), *System Prawa Karnego Procesowego*, t. 8: *Dowody. Cz. 1*, Warszawa 2019.
- Służalec M., *Kompetencje Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wobec art. 240 k.k.*, „Ius Et Administratio” 2023, nr 53(4). <https://doi.org/10.15584/iuset.2023.4.14>.
- Służalec M., *Rejestr Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym jako wymiar realizacji konstytucyjnej zasady ochrony praw dziecka*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2024, nr 5. <https://doi.org/10.15804/ppk.2024.05.18>.
- Sołtysiak P., *Mediacja jako alternatywna metoda rozwiązywania sporów*, „Gubernaculum et Administratio” 2012, nr 2(6).
- Sowiński P. K., *Zakaz dowodowy przesłuchania mediatora w postępowaniu cywilnym, administracyjnym i karnym. Elementy wspólne i różnicujące (uwagi*

na tle art. 1834 § 2 k.p.c., art. 83 § 4 k.p.a. oraz art. 178a k.p.k.), „Acta Iuridica Resoviensia” 2021, nr 1(32).

Orzecznictwo

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2022 r., I KZP 5/22, OSNK 2022, nr 9, poz. 32.

Akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dz. U. z 2024 r. poz. 572

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, Dz. U. z 2025 r. poz. 46 ze zm.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2025 r. poz. 383.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, Dz. U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.

Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego, Dz. U. poz. 773.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Dz. U. z 2024 r. poz. 94.

Dokumenty

Drugi Raport Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, Warszawa 2022, <https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2022/12/raport-drugi-www-1.pdf> [dostęp: 7.04.2025].

Ministerstwo Sprawiedliwości, *Postępowania w sprawach karnych w sądach powszechnych zakończone w wyniku postępowania mediacyjnego w latach 1998-2024*, <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wie-loletnie/download,2853,20.html> [dostęp: 7.04.2025].

Mediator's Confidentiality and Sexual Crimes Against Minors – Selected Issues

Abstract

The subject matter discussed in the article refers to the issue of the confidentiality of mediation in conflict with the legal obligation – the obligation to denounce under Article 240 § 1 of the Penal Code. The principle in all proceedings remains that the mediation itself is to be conducted in a confidential formula, and the mediator is obliged (as a rule) to keep the information obtained during the mediation confidential. Nevertheless, the content of Article 178a of the Code of Criminal Procedure introduces an exception – in the scope related to the legal obligation to denounce. The main objective of the article is to assess the justification of the statutory exclusion of professional confidentiality in mediation conducted in criminal proceedings in a situation where it concerns information on crimes specified in Article 240 § 1 of the Penal Code with a simultaneous assessment – systemic prevention of sexual crimes to the detriment of minors in comparison with other procedures. The paper formulates a *de lege ferenda* conclusion.

Keywords: mediator's secret; sexual crime to the detriment of minors; professional secret; mediation.